

ประโยค ป.ธ. ๔
แปล ไทยเป็นมคร
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

๑. ความพิสดารว่า กฎุมพีชาวเมืองเสตัพพะ ๓ พี่น้อง คือ จุลกาล ๑ มัชฌิมกาล ๑ มหากาล ๑ ฯ ใน ๓ พี่น้องนั้น พี่ชายคนหัวปีและน้องชายคนสุดท้อง เทียวไปในทิศทั้งหลายนำ(บรรทุก)สินค้ำมาด้วยเกวียน ๕๐๐ เล่ม ฯ นายกาลชายกลาง ขายสินค้ำที่พี่ชายและน้องชายนำมา ฯ ครั้นต่อมาสมัยหนึ่ง พี่น้องแม่ทั้ง ๒ นั้น นำพา(บรรทุก)สินค้ำต่าง ๆ ไปพระนครสาวัตถีด้วยเกวียน ๕๐๐ เล่ม ปลอดภัยทั้งหลายระหว่าง(รอยต่อ)พระนครสาวัตถีและพระเชตวัน ฯ ใน ๒ ศรีพี่น้องนั้น มหากาลเห็นอริยสาวกทั้งหลายชาวเมืองสาวัตถีต่างมีมือถือกระบี่คบดอกไม้และของหอมเป็นต้น กำลังเดินไปเพื่อฟังธรรมในเวลาเย็น จึงถามว่า คนพวกนี้ จะไปไหนกัน ฟังข้อความนั้นแล้วคิดว่า แม้เราก็จักไปบ้าง จึงเรียกน้องชายมาบอกว่า พ่อคุณ พ่อจงเป็นผู้ไม่ประมาทในเกวียนทั้งหลาย ฝ่ายเราจักไปฟังธรรม จึงไปถวายบังคมพระตถาคต นั่ง ณ ที่ท้ายสุดบริษัฏ ฯ วันนั้น พระบรมศาสดา เมื่อจะตรัสอนุุปพิทกตามอัธยาศัยมหากาลนั้น จึงตรัสโทษ ความต่ำช้า และความเศร้าหมองของกามทั้งหลายโดยปริยายมิใช่น้อย ด้วยสามารถแห่งสูตรมีทุกขักขันธสูตรเป็นต้น ฯ

๒. มหากาลฟังอนุุปพิทกานั้นแล้วดำริว่า นัยว่า คนเรา จำต้องละสิ่งทั้งปวงไป โภคะทั้งหลาย ก็ตามคิดไม่ได้ เหล่าญาติก็คิดตามไม่ได้ ท่านผู้ไปสู่ปรโลก ประโยชน์อะไรของเราด้วยการอยู่ครองเรือน เราจักบวชเมื่อมหาชนพากันถวายบังคม(พระบรมศาสดา) หลีกไปแล้วจึงทูลขอบวชกะพระบรมศาสดา เมื่อพระบรมศาสดาตรัส(ถาม)ว่า ไม่มีหรือใคร ๆ ที่ท่าน

จะพึงบอกลา จึงกราบทูลว่า น้องชายของข้าพระองค์มีอยู่ พระเจ้าข้า เมื่อพระองค์ตรัสว่า ถ้ากระนั้น เรายังบอกลาเขาเสีย จึงทูลว่า ดิฉัน พระเจ้าข้า แล้วกลับมาบอกข้อความนั้นกะน้องชายว่า พ่อ เจ้าจงปกครอง ทรัพย์สมบัติทั้งหมดนี้เถิด ฯ จุลลกาลถามว่า ก็พี่เล่า ขอรับ ฯ มหากาล ตอบว่า พี่จักบวชในสำนักพระบรมศาสดา ฯ เขาอ่อนวอนพี่ชายนั้นด้วยประการ ต่าง ๆ ก็ไม่สามารถให้กลับ(ใจ)ได้ จึงพูดว่า ดิฉัน พี่ ขอพี่จงทำตาม อธิษาศัยเถิด ฯ มหากาลไปบวชในสำนักของพระบรมศาสดาแล้ว ฯ ฝ่ายจุลลกาลก็(ไป)บวชด้วยหมายใจว่า เราจักชวนพี่ชายสักเที่ยวละ ฯ ในกาลต่อมา มหากาล ครั้นได้อุปสมบทแล้ว เข้าไปเฝ้าพระบรมศาสดา ทูลถามถึงธุระในพระศาสนา เมื่อพระบรมศาสดาตรัสบอกถึงธุระ ๒ อย่าง แล้วทูลว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระองค์ไม่สามารถบำเพ็ญคันถธุระได้ เพราะข้าพระองค์บวชเมื่อแก่ แต่จักสามารถบำเพ็ญวิปัสสนาธุระให้บริบูรณ์ได้ ทูลขอให้พระองค์ตรัสบอกโศสานิกธุระจนถึงความเป็นพระอรหันต์ ครั้นล่วงปฐมยาม เมื่อชนนอนหลับหมดทุกคนแล้ว ไปยังป่าช้า เวลาใกล้รุ่ง เมื่อชนทั้งหมดยังไม่ทันลุกขึ้นเลย ก็กลับมายังวิหาร ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๔

แปล ไทยเป็นมคร

๑. เสตพยนครวาสิโน หิ จุลลกาโล มชฺฌิมกาโล มหากาโล จาติ
 ตโย ภาตโร ภูมฺปิภาฯ เตสุ เชฏฺฐกนิฏฺฐา ทิสาสฺ วิจริตฺวา ปณฺจหิ
 สกฺกฺสเดหิ ฌณฺท์ อหฺรณฺติฯ มชฺฌิมกาโล อภตฺ วิกฺกิตฺวาติฯ อเถกสฺมี
 สมเย เต อุโปปี ภาตโร ปณฺจหิ สกฺกฺสเดหิ นานาฌณฺท์ คเหตฺวา
 สวตฺถิ คณฺตฺวา สวตฺถิยา จ เขตฺวนสฺส จ อนฺตเร สกฺกฺยานิ โมจยีสฺสุฯ
 เตสุ มหากาโล สายนฺหสมเย มาลาคนฺธาทิตฺตเต สวตฺถิวาสิโน อริยสวเก
 ฌมฺมสฺสวนาย กจฺจนฺเต ทิสฺวา กุหิ อิมे กจฺจนฺตฺติ ปุจฺฉิตฺวา ตมตฺถิ
 สุตฺวา อหฺปี คมิสฺสามิตฺติ จินฺเตตฺวา กนิฏฺฐํ อามนฺเตตฺวา ตาต สกฺกฺส
 อปฺปมตฺโต โหหิ อหฺปี ฌมฺมํ สโตฺ คมิสฺสามิตฺติ วตฺวา คณฺตฺวา ตถาคตฺ
 วณฺทิตฺวา ปริสฺปริยนฺเต นิสิตฺติฯ สตฺถา ตํทิวสํ ตสฺส อชฺฌาสเยน
 อณฺุพฺพิกถํ กเถนฺโต พุทฺธกฺขนฺธสฺสตฺตาทิวเสน อนเกปริยาเยน กามานํ
 อาทินํ โอการํ สงฺกิลเลสฺสจ กเถสิฯ

๒. ตํ สุตฺวา มหากาโล สพฺพํ กิร ปหาย คณฺตพฺพํ ปรโลภํ
 กจฺจนฺตํ เนว โภกา น ฌาตโย อนฺุคจฺจนฺติ กิ เม ฌรวาเสน
 ปพฺพชิสฺสามิตฺติ จินฺเตตฺวา มหาชนเ วณฺทิตฺวา ปกฺกนฺเต สตฺถารํ ปพฺพชฺชํ
 ยาจิตฺวา สตฺถารา นตฺถิ เต โกจิ อปฺโลเกตฺวโฬติ วุตฺเต กนิฏฺฐโ จ เม
 อตฺถิ ฌนฺเตติ วตฺวา เตนหิ อปฺโลเกหิ นนฺติ วุตฺเต สาธุ ฌนฺเตติ
 อาคณฺตฺวา กนิฏฺฐํ เอตทโวจ ตาต อิมํ สพฺพํ สาปเตยฺยํ ปฏิปชฺชาติฯ
 ตุมฺहे ปน ภาตีกาติฯ อหํ สตฺถุ สนฺติเก ปพฺพชิสฺสามิตฺติฯ โส ตํ
 นานปฺปการหิ ยาจิตฺวา นีวตฺเตตฺถํ อสฺสโกนฺโต สาธุ สามิ ยถาชฺฌาสยํ
 กโรธาคติ อาหฯ มหากาโล คณฺตฺวา สตฺถุ สนฺติเก ปพฺพชิฯ อหํ ภาตีกํ
 คเหตฺวาว อปฺปพฺพชิสฺสามิตฺติ จุลลกาโลปิ ปพฺพชิฯ อปรภาเถ มหากาโล

อุปสมบท ฤทธิวา สดถาริ อุปสงกมิตวา สาสนะ ฐรานิ ปุจฉิตวา
 สดถารา ทวีสุ ฐเรสุ กถิตะสุ อหิ ภนเต มหุลลกกาเล ปพพชิตตดา
 กนถฐริ ปุเรตุ น สกขิสสามิ วิปัสสนาฐริ ปน ปุเรสุสามิติ ยาว
 อรหตตวา โสทานิกรตุงกั กถาเปตวา ปจฺมยามาติกกเม สพฺเพสุ นิทฺท
 โอกกนเตสุ สุตานั กนตวา ปจฺจสกาเล สพฺเพสุ อนฺนุจิตะเยว วิหาริ
 อากจฺฉติ ฯ